

Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια
Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Λευκωσία

Κυρία,

Εισηγήσεις / Παρατηρήσεις της ΚΥΣΟΑ, που μας ζητήθηκαν αναφορικά με το κείμενο με τίτλο «Συνεισφορά Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το Περίγραμμα Στρατηγικής».

Μέσα από το όλο κείμενο διαφαίνεται μια προσπάθεια ενσωμάτωσης αρχών, κατευθυντήριων γραμμών ή και συγκεκριμένων μέτρων στους διάφορους τομείς και υποτομείς για το Περίγραμμα Στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχεδιασμού για τα έτη 2007-2013. Όμως, η προσπάθεια αυτή (mainstreaming) δεν είναι ολοκληρωμένη με αποτέλεσμα να μην ενσωματώνονται κατευθυντήριες γραμμές, γενικές αρχές ή και συγκεκριμένα μέτρα σε ολόκληρους τομείς ή και υποτομείς του εν λόγω κειμένου. Βέβαια, η ΚΥΣΟΑ υιοθετεί, ενθαρρύνει και εκτιμά την προσπάθεια αυτή προς την κατεύθυνση του (mainstreaming) των θεμάτων των ατόμων με αναπηρίες, έστω και με τα κενά που παρουσιάζει, γιατί πραγματικά πιστεύουμε πως τα θέματα και προβλήματα των ατόμων με αναπηρία είναι θέματα κοινωνικής ολοκλήρωσης των ίδιων των ατόμων με αναπηρία, αλλά και κοινωνικής συνοχής στα πλαίσια της γενικότερης αρχής «Σχεδιασμός για όλους», πράγμα που θα δημιουργήσει τις αναγκαίες θεσμικές τομές στην κοινωνία μας, ώστε αυτή να διασταλεί, για να χωρέσει και τα άτομα με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, της κοινωνικής δράσης και της ζωής της κοινότητας. Στόχος, η αυτόνομη και ανεξάρτητη ζωή των ατόμων με αναπηρίες, αλλά και η δημιουργία των κοινωνικών και περιβαλλοντικών συνθηκών, ώστε τα άτομα με αναπηρία να ξεφύγουν από τον κοινωνικό αποκλεισμό και να μπορέσουν να προσφέρουν όσα πράγματα μπορούν να προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο της Κύπρου, στην παραγωγικότητα, την ενασχολισμότητα, την πολιτισμική δράση, την οικονομία και γενικότερα σε όλες τις εκφάνσεις της ατομικής και κοινωνικής ζωής.

Αναφορικά με την αναγκαιότητα της αρχής (mainstreaming) για τα άτομα με αναπηρία σε κάθε κοινωνικό σχεδιασμό, υπάρχουν έγγραφα της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης που το περιεχόμενο και οι προτροπές τους μιλούν από μόνα τους. Επισυνάπτονται σχετικά έγγραφα και αναφορές.

Όλα τα παραπάνω είναι απόρροια της εγκατάλειψης πια παγκόσμια και ιδιαίτερα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της προσέγγισης στην αναπηρία με βάση την ιατρική έννοια, η οποία συντήρησε τη φιλανθρωπία και τον εθελοντισμό για δεκαετίες ως το μοναδικό στήριγμα της ζωής και κοινωνικής ανάπτυξης των ατόμων με αναπηρίες, που είχε πολύ πτωχά και αντικοινωνικά αποτελέσματα και τη μετακίνηση σήμερα προς την προσέγγιση στην αναπηρία

με βάση την κοινωνική της έννοια, η οποία βασίζεται γερά στα ανθρώπινα τους δικαιώματα. Για τούτο είναι αναγκαίο να εξεταστεί ο όλος σχεδιασμός της στρατηγικής ανάπτυξης 2007-2013 σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις της ενίσχυσης και προσβασιμότητας της μεγάλης κοινωνικής ομάδας των ατόμων με αναπηρίες (που στην Κύπρο υπολογίζεται γύρω στο 10%-11% του συνολικού πληθυσμού), ώστε να ενεργοποιηθεί κοινωνικά και οικονομικά το μεγάλο αυτό κομμάτι της κοινωνίας μας και του εκλογικού σώματος με γενικότερα και ειδικότερα μέτρα, που θα εντάσσονται σε όλους τους τομείς και υποτομείς της εν λόγω Στρατηγικής Ανάπτυξης και σε όλους τους άξονες της και ταυτόχρονα θα καταστήσουν δυνατή την ενάσκηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων των ίδιων των ατόμων με αναπηρίες. Έτσι π.χ., αν η απασχόληση και εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, όπως ορθά διατυπώνεται στο κείμενο του Υπουργείου Εργασίας, αποτελούν το βασικότερο αν όχι το μοναδικό εργαλείο και μέσο για αποφυγή ή έξοδο από τον κοινωνικό αποκλεισμό, και επομένως άπτονται των θεμάτων του άξονα ανάπτυξης που αφορά την κοινωνική συνοχή, ιδιαίτερα για τα άτομα με αναπηρία η απασχόληση, εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση αποτελούν σίγουρα το μόνο μέσο, το όχημα που θα βγάλει τα άτομα με αναπηρία από τον κοινωνικό αποκλεισμό και θα τα εντάξει στην παραγωγική διαδικασία που αποτελεί τον πυρήνα της κοινωνικής ένταξης. Από την άλλη, η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στο φυσικό και ιδιαίτερα στο δομημένο περιβάλλον είναι σίγουρα ο αναγκαίος σχεδιασμός που άπτεται όλων των αξόνων, τομέων και υποτομέων του σχεδιασμού της Στρατηγικής Ανάπτυξης 2007-2013 και που θα οδηγήσει τα άτομα με κινητική αναπηρία στο αναφαίρετο δικαίωμα άσκησης θεμελιωδών ανθρώπινων τους δικαιωμάτων και στην κοινωνική τους ολοκλήρωση.

Από το κείμενο «Κοινωνικός Αποκλεισμός» απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά στην ιδρυματοποίηση και τη θεραπεία της, για τα άτομα με νοητική στέρση και άλλες νοητικές και ψυχικές αναπηρίες.

Η ΚΥΣΟΑ ζητά και απαιτεί τον καταρτισμό χρονοδιαγράμματος κατάρτησης των μεγάλων ιδρυμάτων και ένταξης των ενοίκων τους σε υπηρεσίες μέσα στην κοινότητα με ταυτόχρονη απαγόρευση της ίδρυσης και λειτουργίας νέων ιδρυμάτων που προάγουν την ιδρυματοποίηση. Ταυτόχρονα θα πρέπει να αναθεωρηθούν οι υπηρεσίες για τους «ηλικιωμένους και ανάπηρους» σε μεγάλα γηροκομεία που αποτελούν και αυτά ιδρύματα και πρέπει με την πάροδο του χρόνου να δώσουν την θέση τους σε υπηρεσίες μικρού μεγέθους, σε σπίτια αυτόνομης κατά το δυνατό διαβίωσης, μέσα στην κοινότητα.

Ειδικότερες Εισηγήσεις / Παρατηρήσεις

1. Εισηγήση και αίτημα της Συνομοσπονδίας μας είναι να περιληφθούν σχεδιασμοί και γενικής φύσεως καθώς και ειδικά μέτρα για τα άτομα με αναπηρίες σε όλους τους τομείς, υποτομείς και σε όλες τις δέσμες εισηγούμενων μέτρων σε όλους τους σχετικούς άξονες του σχεδιασμού της Στρατηγικής Ανάπτυξης. Το αίτημα μας αυτό αντανακλά τις σύγχρονες αντιλήψεις όπως αυτές εκφράζονται στην έννοια του (mainstreaming), την οποία προωθεί και η ίδια η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Τα πεδία της ανάπτυξης και αξιοποίησης του ανθρωπίνου δυναμικού του τόπου, της απασχόλησης, της κατάρτισης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης με στόχο την προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ατόμων στην αγορά εργασίας, στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην εργασία ευάλωτων ομάδων και βελτίωση των προοπτικών γρήγορης απασχόλησης, οι αναφορές στο κείμενο του Υπουργείου Εργασίας και τα προτεινόμενα μέτρα είναι ανεπαρκή και υποβαθμισμένα αναφορικά με τα άτομα με αναπηρίες.

(α) Στη σελίδα 3 του κειμένου του Υπουργείου Εργασίας, στις εισηγούμενες δράσεις και στόχους που θα μπορούσαν να περιληφθούν στο νέο άξονα (απασχόληση και κοινωνική πολιτική) τον οποίο εισηγείται το Υπουργείο να δημιουργηθεί, γίνεται απλά μια γενική και ακροφυγής αναφορά στα άτομα με αναπηρία, την οποία θεωρούμε υποβαθμισμένη και ανεπαρκή. Μεταξύ όλων των ατόμων για τα οποία γίνεται αναφορά στη σελίδα 3 του εν λόγω κειμένου για προώθηση τους στην αγορά εργασίας και προσέλκυση και διατήρηση τους σ' αυτή τα άτομα με αναπηρία είναι η πιο ευάλωτη ομάδα, για την οποία δεν αρκούν απλά μέτρα προσέλκυσης και διατήρησης τους στην αγορά εργασίας, αλλά απαιτείται ένα ολοκληρωμένο σχέδιο κατάρτισης και προσβασιμότητάς τους γενικότερα και στους χώρους εργασίας στο δομημένο περιβάλλον, έτσι που οποιοδήποτε μέτρο ή σχέδιο απλά εργοδότησης τους δεν μπορεί να είναι αποτελεσματικό, αν δεν είναι ένα τμήμα του όλου αυτού ολοκληρωμένου συστήματος. Εισηγούμαστε να επεκταθεί η σχετική αναφορά και εισήγηση στη σελίδα 3 του υπομνήματος του Υπουργείου Εργασίας αναφορικά με τα άτομα με αναπηρίες, ώστε να εκφράζει και να αντανακλά την αναγκαιότητα αυτή.

(β) Στη σελίδα 4 του κειμένου του Υπουργείου, στην παράθεση των κύριων μέτρων και ενδεικτικών δράσεων που μπορούν να περιληφθούν κάτω από τα μέτρα για επίτευξη της Στρατηγικής του τομέα ανά άξονα ανάπτυξης, στα προτεινόμενα μέτρα και δράσεις του στόχου της προσέλκυσης και παραμονής στην αγορά εργασίας περισσότερων ατόμων, στην υποπαράγραφο (ε) γίνεται μια πιο ειτεταμένη αναφορά αναφορικά με τη βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας ατόμων με αναπηρίες. Δεν γίνεται όμως καμιά αναφορά σχετικά με την ανάγκη αποκαθής των γονιών από την οικία τους και την κατ' οίκον φροντίδα των παιδιών τους, ατόμων με νοητική αναπηρία ή και άλλων ατόμων πολλαπλών αναπηριών που μέχρι σήμερα φέρουν το βάρος της 24ωρης φροντίδας τους και αποκλείονται από την αγορά εργασίας (τουλάχιστον ο ένας από τους γονείς) λόγω έλλειψης ανάλογων θεσμοθετημένων κέντρων, που υπάρχουν στο εξωτερικό και ιδιαίτερα στα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εισηγούμαστε την προσθήκη στο κείμενο του Υπουργείου Εργασίας της ανάγκης προσέλκυσης και παραμονής των γονιών αυτών στην εργασία και απασχόληση με τη λήψη μέτρων θεσμοθετημένων και κατάλληλων Κέντρων Ημερήσιας ή και Νυκτερινής ή και 24ωρης φροντίδας και στήριξης, όπως είναι το αίτημα μας, για μετατόπιση του βάρους της ευθύνης από την οικογένεια για τα άτομα αυτά και την ανάληψη των ευθυνών της Πολιτείας μας.

Επισυνάπτουμε σχετικά με το θέμα αυτό φωτοαντίγραφα των σελίδων 96-99 από το βιβλίο «The Legal and Social Position of Person with Disability in the in New Legal Order of the

Republic of Cyprus as a member State of the European Union. Equal Treatment. Social Policy ».

(γ) Στις σελίδες 4-5 του κειμένου του Υπουργείου Εργασίας, στο στόχο 2, στα μέτρα και δράσεις για την αντιμετώπιση της στενότητας και δυσλειτουργιών στην αγορά εργασίας, δεν περιλαμβάνονται καθόλου στόχοι, εισηγήσεις ή μέτρα για τα άτομα με αναπηρία, αν και γίνεται αναφορά σε ποσοστά αδράνειας γυναικών, ηλικιωμένων και κλπ. Το ποσοστό ανεργίας των ατόμων με αναπηρίες, όπως υπολογίζεται από τις ίδιες τις οργανώσεις τους, ανέρχεται στο 70%-75% και θεωρούμε απαράδεκτο να μην περιληφθούν εισηγήσεις στο εν λόγω κείμενο του Υπουργείου Εργασίας για σχέδια συγχρηματοδότησης Ευρωπαϊκής Ένωσης και Κυπριακής Κυβέρνησης στον τομέα της προσέλευσης των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας, που τα ειδικότερα μέτρα τους να εξινούνται μέχρι την εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και στήριξη τους στην εργασία.

3. Στις σελίδες βεπ. του κειμένου του Υπουργείου Εργασίας σχετικά με το πεδίο της κατάρτισης, η ΚΥΣΟΑ δεν είναι ικανοποιημένη λόγω ανυπαρξίας ή και ορισμένων γενικών αναφορών. Η κατάρτιση των ατόμων με αναπηρία προηγείται και είναι αναγκαίο προαπαιτούμενο για την αύξηση της απασχολησιμότητάς τους, την ένταξη τους στο εργατικό δυναμικό της χώρας και την έξοδό τους από την κοινωνική απομόνωση και περιθωριοποίηση. Εισηγούμαστε να περιληφθούν στο κείμενο του Υπουργείου Εργασίας εισηγήσεις για σχέδια χρηματοδότησης από την πολιτεία μας ή και συγχρηματοδότησης Ευρωπαϊκής Ένωσης και κυβέρνησης για την κατάρτιση των ατόμων με αναπηρίες, την δια βίου μάθηση τους, την επιμόρφωση, την αναβάθμιση των ικανοτήτων τους και τη στήριξη τους. Υπάρχουν στην Κύπρο νομοθετημένα θεσμικά Κέντρα, τα οποία αν και στηρίζονται σε συγκεκριμένα νομοθετήματα και διατάξεις, εν τούτοις υπολειπονται αναφορικά με την παροχή των αναγκαίων υπηρεσιών και μέσων, με αποτέλεσμα να μην ανταποκρίνονται στον προορισμό τους. Αφού λοιπόν διαθέτουμε την υποδομή τέτοιων Κέντρων, η ΚΥΣΟΑ πιστεύει και εισηγείται πως πρέπει να γίνει συγκεκριμένη αναφορά σε εξειδικευμένα σχέδια συγχρηματοδότησης Ευρωπαϊκής Ένωσης και Κυβέρνησης που να ενεργοποιήσουν τις δυνατότητες των Κέντρων αυτών παροχής κατάρτισης και επαγγελματικής στήριξης από τα εν λόγω Κέντρα, ώστε να εφαρμοστούν και οι σχετικές νομοθετικές διατάξεις που τα διέπουν. Τέτοια Κέντρα είναι το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Αναπήρων (ΚΕΑΑ). Αναφορικά με τη λειτουργία των προορισμών και τη νομοθετική του ρύθμιση επισυνάπτουμε τις σχετικές σελίδες 117-122 από το ίδιο πιο πάνω βιβλίο «The Legal and Social position of Persons with Disability in the New Legal Order of the Republic of Cyprus as a member State of the European Union. Equal Treatment. Social Policy». Υπάρχει επίσης η Σχολή Τυφλών η οποία έχει μετατραπεί νομοθετικά σε Κέντρο Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Επιμόρφωσης και παροχής στήριξης, υπηρεσιών και Μέσων προς όλα τα άτομα με οπτική αναπηρία της Κύπρου, αλλά δεν μπορεί ακόμη να ανταποκριθεί πλήρως στον προορισμό της αυτό λόγω έλλειψης των αναγκαίων κρατικών κονδυλίων. Υπάρχει επίσης η Σχολή Κωφών που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί. Εισηγούμαστε πως θα πρέπει να γίνει ειδική αναφορά στο σχεδιασμό της Στρατηγικής 2007-2013 στην ανάγκη κατάρτισης σχεδίων χρηματοδότησης ή

συγχρηματοδότησης, αφού την υλική υποδομή, καθώς και τη νομοθετική βάση τις διαθέτουμε. Αναφορικά με την πραγματική και νομοθετική υποδομή της Σχολής Τυφλών επισυνάπτουμε από το ίδιο πιο πάνω βιβλίο φωτοαντίγραφα των σελίδων 146-154. Ειδικά το ΚΕΑΑ προορίζεται δυνάμει της νομοθεσίας που το διέπει, για την επαγγελματική κατάρτιση και τοποθέτηση στην ανοικτή αγορά εργασίας όλων των ατόμων με αναπηρίες.

Τέτοια Κέντρα Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Επιμόρφωσης και Στήριξης Ατόμων με Αναπηρίες μπορούν, με την κατάλληλη χρηματοδότηση, να μετατραπούν Κέντρα χρήσιμα και στον τομέα αναβάθμισης του ρόλου της Κύπρου ως Περιφερειακού Κέντρου Παροχής Υπηρεσιών και μετατροπής της σε γέφυρα συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής, όπως ο Τομέας αυτός εκτίθεται στις σελίδες 23-24 του κειμένου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Στο πεδίο του Κοινωνικού Διαλόγου η ΚΥΣΟΑ εισηγείται να περιληφθούν αναφορές για σχέδια αναβάθμισης και στήριξης των Οργανώσεων των ίδιων των ατόμων με αναπηρία και ιδιαίτερα της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων, που εκπροσωπεί την Κύπρο στο Ευρωπαϊκό Forum Ατόμων με Αναπηρίες, ως Κοινωνικών Εταίρων της πολιτείας στη διαμόρφωση της σχετικής κοινωνικής πολιτικής για τα άτομα με αναπηρία.

Η αναφορά που γίνεται στη σελίδα 14 του κειμένου του Υπουργείου Εργασίας για συνέχιση των προσπαθειών ενεργοποίησης και προώθησης της κοινωνικής ένταξης των ληπτών δημόσιου βοηθήματος και άλλων ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, τουλάχιστον όσο αφορά τα άτομα με αναπηρία, πιστεύουμε πως δεν μπορούν να επιτύχουν, αν δεν καταρτιστεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο που να αρχίζει από την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση, τις κατάλληλες Υπηρεσίες και λειτουργούς τοποθέτησης των ατόμων με αναπηρία στην ανοικτή αγορά εκπαίδευσης και εργασίας, όπως έχουμε εισηγηθεί ήδη πιο πάνω. Μεμονωμένα σχέδια π.χ. εργοδότησης θα έχουν περιορισμένη σημασία και περιορισμένο αποτέλεσμα και επιτυχία.

5. Ως προς την αναφορά και τους εισηγούμενους τρόπους πλήρους εφαρμογής της νομοθεσίας που αφορά τα άτομα με αναπηρίες, στη σελίδα 14 του κειμένου του Υπουργείου Εργασίας, έχουμε να παρατηρήσουμε και να εισηγηθούμε τα εξής:

(α) Καθίσταται σαφές από το όλο κείμενο της εν λόγω αναφοράς για εφαρμογή της νομοθεσίας για τα άτομα με αναπηρία, ότι το εν λόγω κείμενο περιορίζεται μόνο στις διατάξεις του περί ατόμων με αναπηρίες Νόμου του 2000 (Ν.127(Ι)/2000), όπως τροποποιήθηκε με το Νόμο 57(Ι)/2004, που προσπάθησε να εναρμονίσει τον εν λόγω περί ατόμων με αναπηρίες νόμο με την Οδηγία 2000/78/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία καθιερώνει αφενός τη νομική αρχή της μη διάκρισης σε βάρος των ατόμων με αναπηρίες και επιβάλλει στους εργοδότες την υποχρέωση παροχής των απαιτούμενων διευκολύνσεων στο χώρο εργασίας των ατόμων με αναπηρίες και αφετέρου η εν λόγω Οδηγία στοχεύει στο αποτέλεσμα της θέσπισης από κάθε Κράτος Μέλος θετικών μέτρων για την προώθηση και ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στον κόσμο της εργασίας. Η άποψη και θέση της ΚΥΣΟΑ, όμως, είναι, ότι δεν είναι μόνο οι διατάξεις του εν λόγω Νόμου περί Ατόμων με Αναπηρίες που απαιτείται να επιδιωχθεί και να επιταχυνθεί η πλήρης εφαρμογή τους, αλλά και οι διατάξεις άλλων σχετικών Νόμων, οι οποίοι ως ενιαίο σύστημα κατάρτισης και προσέλκυσης

των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας, είναι αναπόφευκτο να εφαρμοστούν πλήρως ως ενιαίο σύνολο. Τέτοιοι Νόμοι και Κανονισμοί είναι ο περί Αγωγής Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος του 1999(Ν.113(Ι)/1999), καθώς και οι Κανονισμοί του 2001 που εκδόθηκαν δυνάμει των διατάξεων του εν λόγω νόμου. Είναι, επίσης, ο Νόμος περί του Ταμείου του ΚΕΑΑ, στον οποίο έχω αναφερθεί πιο πάνω και άλλα σχετικά νομοθετήματα ή και διοικητικά μέτρα και θεσμοί.

(β) Συμφωνούμε πως χρειάζεται η έκδοση των προβλεπόμενων από τον περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμο Κανονισμών, αλλά όχι μόνο ως προς τα θέματα του εν λόγω Νόμου στα οποία περιορίζεται το κείμενο του Υπουργείου Εργασίας. Συγκεκριμένα, έχουμε τη γνώμη πως δεν χρειάζεται καν η έκδοση Κανονισμών για τη λειτουργία του ταμείου Ειδικών Αναγκών, το οποίο καθιερύεται και ρυθμίζεται λεπτομερώς στα άρθρα 14 και επόμενα του εν λόγω Νόμου, αλλά οι Κανονισμοί είναι απαραίτητο να εκδοθούν για άλλα σημαντικότερα θέματα, τα οποία ο εν λόγω Νόμος αφήνει να ρυθμιστούν στο ακαθόριστο μέλλον με κανονισμούς, όπως είναι τα προβλεπόμενα θετικά μέτρα του άρθρου 5 του εν λόγω Νόμου για την εργοδότηση των ατόμων με αναπηρίες, τη δημιουργία θέσεων στο Δημόσιο για διορισμό αποκλειστικά ατόμων με αναπηρίες και την εισαγωγή σχεδίων εργοδότησης με Κανονισμούς τόσο στο Δημόσιο όσο και στον Ιδιωτικό Τομέα και η επιβολή με τις διατάξεις του ίδιου άρθρου του Νόμου στους εργοδότες της υποχρέωσης παροχής των αναγκαίων διευκολύνσεων στο χώρο και στο σύστημα εργασίας τους.

Το άρθρο 9 του ίδιου Νόμου, το οποίο απαγορεύει την άμεση εφαρμογή όλων των αρχών και διατάξεων που περιλαμβάνονται στα άρθρα 4-8 του ίδιου Νόμου, θα πρέπει να καταργηθεί, γιατί ουσιαστικά αποτελεί λανθασμένη εναρμόνιση της Οδηγίας 2000/78 της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το θέμα τούτο της λανθασμένης εφαρμογής της εν λόγω Οδηγίας διαφάνηκε και στα πλαίσια του προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και μετέχει και η ΚΥΣΟΑ μαζί με αρκετά άλλα Κράτη Μέλη, το οποίο τιτλοφορείται «Disability Right's Activists and Advocates» και διαπιστώθηκε και από τον Ειδικό Νομικό (Legal Expert) της Κύπρου, ο οποίος υποβάλλει κάθε χρόνο στην επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκθεση αναφορικά με τις διακρίσεις στην Κύπρο. Εσωκλείουμε φωτοαντίγραφο της Έκθεσης Ανάλυσης της Μετατροπής και Εφαρμογής της εν λόγω Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κυπριακή έννομη τάξη, την οποία ετοίμασε και υπέβαλε η Συνομοσπονδία μας στο Συντονιστή του εν λόγω προγράμματος και στα πλαίσια των δραστηριοτήτων που διαγράφονται σε αυτό.

(γ) Στο κείμενο του Υπουργείου Εργασίας γίνεται αναφορά στην εφαρμογή των τριών σχεδίων για παροχή κινήτρων προς τους εργοδότες για πρόσληψη ατόμων με αναπηρία, τα οποία κριθηκαν επιλέξιμα για συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και έχουν εξαγγελθεί από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Όμως, τα εν λόγω σχέδια δεν είναι τα προβλεπόμενα από το άρθρο 5 του περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμου, τα οποία θα πρέπει να καταρτιστούν και να τεθούν σε εφαρμογή με κανονισμούς δυνάμει του εν λόγω Νόμου και επιπρόσθετα, αποτελούν ένα πολύ μικρό τμήμα, μόνο στον Ιδιωτικό Τομέα και μόνο για τον πρώτο χρόνο εργοδότησης των Ατόμων με αναπηρία, του συνόλου των θετικών

μέτρων που υποχρεούται να λάβει και να εφαρμόσει η πολιτεία μας δυνάμει του άρθρου 5 του εν λόγω Νόμου, καθώς και άλλα μέτρα, όπως είναι η ποσόστωση στην εργοδότηση των Ατόμων με Αναπηρίες, η οποία συνάδει με την εν λόγω Οδηγία 2000/78 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα τώρα που αποφασίστηκε η τροποποίηση του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ώστε το Ευρωπαϊκό Κειτημένο να υπερέχει ακόμη και του Κυπριακού Συντάγματος, πράγμα το οποίο, εν πάση περιπτώσει, είναι αναγκασμένη η Κυπριακή Δημοκρατία να αποδεχθεί σύμφωνα με την Ομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Εισηγούμαστε πως για όλα αυτά θα πρέπει να γίνει αναφορά και να αναληφθεί η υποχρέωση στο κείμενο του Υπουργείου Εργασίας για τη υλοποίηση τους, αν θέλουμε πραγματικά να αποπεριθωριοποιήσουμε και να προσελκύσουμε τα άτομα με αναπηρία στην αγορά εργασίας και να βγουν από τον κοινωνικό αποκλεισμό.

6. Στις σελίδες 20-21 του κειμένου του Υπουργείου Εργασίας, δηλαδή στον Τομέα του Περιβάλλοντος απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά στην προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στο περιβάλλον και ιδιαίτερα στο δομημένο περιβάλλον. Αγνοούνται και παραμερίζονται οι διατάξεις και υποχρεώσεις της κυπριακής πολιτείας που πηγάζουν από τις πρόσφατες Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2004/17 και 2004/18 (Public Procurement), οι οποίες ρυθμίζουν σχεδιασμό για όλους και με ειδικές αναφορές στα άτομα με αναπηρίες σε όλες τις δημόσιες προμήθειες, δημόσια έργα, κατασκευή δρόμων, πεζοδρομίων και γενικότερα σε κάθε έργο που επιτελείται είτε από την κεντρική διοίκηση είτε από τα όργανα τοπικής αυτοδιοίκησης και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Η προθεσμία για εναρμόνιση και εφαρμογή των εν λόγω Οδηγιών στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβανομένης και της Κυπριακής Δημοκρατίας, λήγει στο τέλος Ιανουαρίου 2006.

Είναι απαραίτητο λοιπόν και εισηγούμαστε να περιληφθούν στο Σχεδιασμό της Αναπτυξιακής Πολιτικής 2007-2013 όλες οι ρυθμίσεις των εν λόγω δυο Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίες θα καταστήσουν το Κυπριακό περιβάλλον προσβάσιμο στα άτομα με αναπηρίες με όλες τις αυτονόητες συνέπειες κοινωνικής τους ολοκλήρωσης. Προς υποβοήθηση της διατύπωσης τέτοιων σχεδίων και ενεργειών της Πολιτείας μας, επισυνάπτουμε από το ίδιο πιο πάνω βιβλίο «The Legal and Social Position of Person with Disability in the New Legal Order of the Republic of Cyprus as a member State of the European Union. Equal Treatment. Social Policy», φωτοαντίγραφα των σελίδων 34-38 όπου γίνονται συγκεκριμένες εισηγήσεις για σχεδιασμούς και μέτρα.

Τελειώνοντας, θέλουμε να εκφράσουμε την ικανοποίηση μας που μας δόθηκε η ευκαιρία, όπως ενδεικνυόταν άλλωστε, να μετάσχουμε στη σύσκεψη για συζήτηση του πιο πάνω κειμένου του Υπουργείου Εργασίας και να υποβάλουμε το υπόμνημα μας αυτό.

Θέλουμε επίσης να εκφράσουμε τη βεβαιότητα και τη διαπίστωση μας, ότι μέσα από το όλο κείμενο του Υπουργείου Εργασίας που μας δόθηκε, διαπιστώνουμε πως έχουν γίνει βήματα προς την κατεύθυνση της ενσωμάτωσης μέτρων και σχεδιασμών για τα Άτομα με Αναπηρίες σε αρκετούς τομείς σύμφωνα με την αρχή του mainstreaming και απλά οι δικές μας εισηγήσεις

πιστεύουμε πως θα βοηθήσουν και θα στηρίζουν την ολοκλήρωση της προσπάθειας αυτής που καταβλήθηκε από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Με ιδιαίτερη εκτίμηση

Μίκης Φλωρέντζος,
Πρόεδρος
Από μέρους του ΚΔΣ της ΚΥΣΟΑ

ΜΦ/ΓΠΤ